

Галоўнае праўленне
Беларускага грамадска-культурнага таварыства

Беласток 1980

Мастацкае афармленне
Стэфан Рыбі

Стылістычны рэдактар
Яніна Чэрнякевіч

Карэктар
Валянціна Жэшка

Wydawca: Zarząd Główny Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w Białymstoku. Oddano do składania 4.V.1978 r., druk ukończono w grudniu 1978 r. Papier sat. V kl. ark. druk. 14,5, ark. wyd. 17. Nakład 5000 egz. Cena zł 20,—

Druk: Białostockie Zakłady Graficzne zam. 1569 S-1

СКАРОЧАНЫ КАЛЯНДАР НА 1980 ГОД

СТУДЗЕНЬ

П.		7	14	21	28
А.	1	8	15	22	29
С.	2	9	16	23	30
Ч.	3	10	17	24	31
П.	4	11	18	25	
С.	5	12	19	26	
Н.	6	13	20	27	

ЛЮТЫ

П.		4	11	18	25
А.		5	12	19	26
С.		6	13	20	27
Ч.		7	14	21	28
П.	1	8	15	22	29
С.	2	9	16	23	
Н.	3	0	17	24	

САКАВІК

П.		3	10	17	24	31
А.		4	11	18	25	
С.		5	12	19	26	
Ч.		6	13	20	27	
П.		7	14	21	28	
С.	1	8	15	22	29	
Н.	2	9	16	23	30	

КРАСАВІК

П.		7	14	21	28
А.	1	8	15	22	29
С.	2	9	16	23	30
Ч.	3	10	17	24	
П.	4	11	18	25	
С.	5	12	19	26	
Н.	6	13	20	27	

МАЙ

П.		5	12	19	26
А.		6	13	20	27
С.		7	14	21	28
Ч.	1	8	15	22	29
П.	2	9	16	23	30
С.	3	10	17	24	31
Н.	4	11	18	25	

ЧЭРВЕНЬ

П.		2	9	16	23	30
А.		3	10	17	24	
С.		4	11	18	25	
Ч.		5	12	19	26	
П.		6	13	20	27	
С.		7	14	21	28	
Н.	1	8	15	22	29	

ЛІПЕНЬ

П.		7	14	21	28
А.	1	8	15	22	29
С.	2	9	16	23	30
Ч.	3	10	17	24	31
П.	4	11	18	25	
С.	5	12	19	26	
Н.	6	13	20	27	

ЖНІВЕНЬ

П.		4	11	18	25
А.		5	12	19	26
С.		6	13	20	27
Ч.		7	14	21	28
П.	1	8	15	22	29
С.	2	9	16	23	30
Н.	3	10	17	24	31

ВЕРАСЕНЬ

П.	1	8	15	22	29
А.	2	9	16	23	30
С.	3	10	17	24	
Ч.	4	11	18	25	
П.	5	12	19	26	
С.	6	13	20	27	
Н.	7	14	21	28	

КАСТРЫЧНІК

П.		6	13	20	27
А.		7	14	21	28
С.	1	8	15	22	29
Ч.	2	9	16	23	30
П.	3	10	17	24	31
С.	4	11	18	25	
Н.	5	12	19	26	

ЛІСТАПАД

П.		3	10	17	24
А.		4	11	18	25
С.		5	12	19	26
Ч.		6	13	20	27
П.		7	14	21	28
С.	1	8	15	22	29
Н.	2	9	16	23	30

СНЕЖАНЬ

П.	1	8	15	22	29
А.	2	9	16	23	30
С.	3	10	17	24	31
Ч.	4	11	18	25	
П.	5	12	19	26	
С.	6	13	20	27	
Н.	7	14	21	28	

380 гадоў назад

17.1.1600 нар. П. Кальдэрон, іспанскі драматург. Пам. 25.5.1681.

130 гадоў назад

30.1.1850 нар. А. Герымскі, польскі жывапісец, аўтар „Сялянскай дамавіны“. Пам. 8.3.1901.

120 гадоў назад

29.1.1860 нар. А. Чэхаў, рускі пісьменнік. Зрабіў вялікі ўплыў на творчасць многіх пісьменнікаў свету. Пам. 15.7.1904.

110 гадоў назад

21.1.1870 пам. А. Герцэн, рускі рэвалюцыянер, філосаф, пісьменнік і публіцыст. Нар. 6.4.1812.

105 гадоў назад

22.1.1775 нар. А. М. Ампер, французскі фізік і матэматык, адзін з заснавальнікаў сучаснай электрадынамікі. Пам. 10.6.1836.

75 гадоў назад

9.1.1905 — „Крывавая нядзеля“ ў Пецярбургу. Пачатак буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі ў Расіі.

16.1.1905 нар. А. Пальчэўскі, беларускі савецкі пісьменнік.

21.1.1905 нар. В. Васілеўская, пісьменніца, старшыня Саюза польскіх патрыётаў у СССР, адзін з арганізатараў Войска Польскага. Пам. 29.7.1964.

21.1.1905 нар. Я. Рамановіч, беларускі савецкі пісьменнік, акцёр і тэатразнавец.

25.1.1905 нар. К. Галчынскі, польскі паэт. Пам. 6.12.1953.

70 гадоў назад

7.1.1910 нар. К. Заслонаў, слаўны беларускі партызан, Герой Савецкага Саюза. Загінуў 14.11.1942.

65 гадоў назад

9.1.1915 нар. В. Зуб, беларускі савецкі пісьменнік.

60 гадоў назад

14.1.1920 нар. А. Аўрамчык, беларускі савецкі паэт.

55 гадоў назад

1.1.1925 нар. Е. Лёвэль, польскі пісьменнік, аўтар „Польшчы, якой не ведаем“ (зборнік рэпартажаў аб нацыянальных меншасцях).

8.1.1925 нар. А. Савіцкі, беларускі савецкі пісьменнік.

50 гадоў назад

11.1.1930 нар. (у Ваўкавыску) Э. Кабац, польскі пісьменнік, аўтар „Беларускага трыпціха“.

40 гадоў назад

31.1.1940 пам. Э. Сполдзінг, амерыканскі філосаф, адзін з вядучых прадстаўнікоў *неарэалізму*. Нар. 6.8.1873.

35 гадоў назад

12.1.1945 савецкія войскі адкрылі шырокае наступленне па ўсім Усходнім фронце. 17.1.1945 была вызвалена Варшава. Наступленне не спынілася да пераможнага завяршэння вайны ў Еўропе.

20 гадоў назад

4.1.1960 пам. А. Камю, французскі пісьменнік, аўтар „Чумы“. Нар. 7.11.1913.

1.1.1919 Абвяшчэнне БССР ♦ 1.1.1944 Утварэнне КРН ♦ 5.1.1942 Утварэнне ППР ♦ 6.1.1913 Нар. Э. Герэк ♦ 20.1.1892 Нар. Б. Тарашкевіч ♦ 21.1.1924 Пам. У. Ленін ♦ 22.1.1863 Пачалося Студзеньскае паўстанне ♦ 25.1.1949 Утварэнне СЭУ ♦ 27.1.1913 Першая пастаноўка „Паўлінкі“ Я. Купалы.

СТУДЗЕНЬ

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
А	**1**	**19**	**Новы Год. Мечыслава**	**Цімафея, Грыгорыя**
С	2	20	Ісідара, Макара	Ігнація, Даніїла
Ч	3	21	Дануты, Генавефы	Юльяніі
П	4	22	Яўгенія, Тытуса	Анастасіі, Феадосіі
С	5	23	Эдуарда, Шымана	Паўла, Ніфанта
Н	**6**	**24**	**Трох каралёў**	**Куцця. Яўгеніі, Іана**
П	7	25	Юльяна, Люцыяна	*Раждажаство Хрыстова*
А	8	26	Мсціслава, Севярына	*Сабор Прасв. Багародз.*
С	9	27	Марцэліна, Марцыянны	*Сцяпана, Фёдара*
Ч	10	28	Яна, Вільгельма	Агафіі, Феафіла
П	11	29	Ганараты, Матыльды	Маркела, Марка
С	12	30	Аркадзія, Бенядзікта	Анісіі, Фядоры
Н	**13**	**31**	**Багуміла, Веранікі**	**Шчодры вечар. Меланіі**
П	14	1	Фелікса, Гіляра	*Новы год. Васілія*
А	15	2	Дамаслава, Паўла	Сяргея, Серафіма
С	16	3	Марцэля, Уладзіміра	Малахіі, Гордзія
Ч	17	4	Антона, Расціслава	Засімы, Афанасія
П	18	5	Малгажаты, Пятра	*Куцця.* Апалінара
С	19	6	Генрыка, Марыўша	*Хрышчэнне Гасподне*
Н	**20**	**7**	**Фабіяна, Себастыяна**	**Іана Хрысціцеля**
П	21	8	Агнешкі, Яраслава	Георгія, Емяльяна
А	22	9	Анастаза, Вінцэнта	Філіпа, Пятра
С	23	10	Ільдафонса, Раймунда	Грыгорыя, Маркіяна
Ч	24	11	Феліцыі, Тыматэуша	Феадосія, Міхаіла
П	25	12	Мілоша, Паўла	Таццяны, Саввы
С	26	13	Паўліны, Палікарпа	Ярміла, Якава
Н	**27**	**14**	**Яна, Пшыбыслава**	**Ніны, Іосіфа**
П	28	15	Радаміра, Валерыя	Паўла, Прахора
А	29	16	Францішка, Здзіслава	Дамаскіна, Леанілы
С	30	17	Мацея, Мартыны	Антонія
Ч	31	18	Яна, Марцэлі	Кірылы, Афанасія

475 гадоў назад

4.2.1505 нар. М. Рэй, польскі пісьменнік, бацька польскай літаратуры, аўтар „Жыцця пачцівага чалавека“ і фрашак.

380 гадоў назад

17.2.1600 на Плошчы Кветак у Рыме быў спалены Дж. Бруна, італьянскі філосаф. Падтрымліваў ідэі М. Каперніка. Восем гадоў пакутаваў у катавальнях рымскай інквізіцыі, але не адрокся ад свайго вучэння. Нар. у 1548.

330 гадоў назад

11.2.1650 пам. Р. Дэкарт, французскі філосаф. Браў пад сумненне ўсё, што рэальна існуе. Адзіна вератоднай існінай абвяшчаў палажэнне: „Я мыслю, значыць я існую“. Нар. 31.3.1596.

245 гадоў назад

3.2.1735 нар. І. Красіцкі, польскі пісьменнік, найбольш выдатны паэт эпохі Асветніцтва. Аўтар першых польскіх раманаў „Прыгоды Мікалая Дасвядчынскага“, „Пан Падстолі“, філасофскіх аповесцяў, камедый, гісторыка-літаратурных трактатаў. Пам. 14.3.1801.

225 гадоў назад

10.2.1755 пам. Ш. Л. Мантэск'е, французскі філосаф, гісторык, пісьменнік. Лічыў, што маральнае аблічча народа, палітычны лад дзяржавы вызначаюцца кліматам, глебай, рэльефам. Нар. 18.1.1689.

170 гадоў назад

22.2.1810 нар. Ф. Шапэн, польскі кампазітар і піяніст, заснавальнік польскай музычнай класікі. Стварыў жанр фартэпіяннай балады, паглыбіў змест жанраў накцюрна, эцюда, прэлюда, скерца, падняў на высокі мастацкі ўзровень мазурку і паланез, надаў фантазіі, сонаце, баладзе, скерца рысы рамантычнай паэмы. Пам. 17.10.1849.

140 гадоў назад

14.2.1840 нар. К. Манэ, французскі жывапісец. Найбольш значны прадстаўнік імпрэсіянізму. Пам. 6.12.1926.

22.2.1840 нар. А. Бебель, адзін з заснавальнікаў і кіраўнікоў германскай сацыял-дэмакратыі і 2-га інтэрнацыянала. Пам. 13.8.1913.

115 гадоў назад

12.2.1865 нар. К. Пшэрва-Тэтмаер, польскі пісьменнік, аўтар рамана „Легенда Татраў“. Пам. 18.1. 1940.

100 гадоў назад

16.2.1880 пачаўся працэс Л. Варынскага і пралетарыятчыкаў.

60 гадоў назад

22.2.1920 нар. А. Коршак, беларускі савецкі паэт, загінуў 27.2. 1945.

25.2.1920 нар. П. Прыходзька, беларускі савецкі паэт.

35 гадоў назад

4.2.1945 пачалася Ялцінская канферэнцыя (Сталін, Рузвельт, Чэрчыль). Між іншым, былі акрэслены граніцы Польшчы з правамі да заходніх і паўночных зямель. Перагаворы закончыліся 11 лютага.

2.2.1838 Нар. К. Каліноўскі ♦ 2.2.1943 Перамога пад Сталінградам ♦ 4.2.1746 Нар. Т. Касцюшка ♦ 8.2.1921 Нар. І. Мележ ♦ 9.2.1852 Пастаноўка першай беларускай оперы „Сельская ідылія“ ♦ 10.2.1837 Пам. А. Пушкін ♦ 10.2.1962 Пам. У. Бранеўскі ♦ 12.2.1809 Нар. Г. Дарвін ♦ 19.2.1473 Нар. М. Капернік ♦ 22.2.1810 Нар. Ф. Шапэн ♦ 23.2.1918 Утварэнне Савецкай Арміі ♦ 26.2.1956 I З'езд БГКТ.

ЛЮТЫ

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
П	1	19	Ігната, Брыгіды	Макара, Арсенія
С	2	20	*Грамніцы.* Марыі	Яўфімія, Лаўрэнція
Н	**3**	**21**	**Блажэя, Гіпаліта**	**Максіма, Яўгенія**
П	4	22	Андрэя, Веранікі	Цімафея, Ляонція
А	5	23	Агаты, Адэляйды	Клімента
С	6	24	Дароты, Багдана	Ксеніі, Герасіма
Ч	7	25	Рамуальда, Рышарда	Грыгорыя, Віталія
П	8	26	Пятра, Яна	Марыі, Аркадзія
С	9	27	Цырыля, Апалонія	Іана
Н	**10**	**28**	**Яцка, Таміславы**	**Мясапусная. Афрэма**
П	11	29	Марыі, Люцыяна	Ігнація, Лаўрэнція
А	12	30	Еўлаліі, Мадэста	*Трох Свяціцеляў*
С	13	31	Анелі, Грыгорыя	Кіра, Віктара
Ч	14	1	Зенона, Валянціна	Трыфана, Пятра
П	15	2	Іавіта, Фаўстына	*Срэценне Гасподне*
С	16	3	Дануты, Юльяны	Сымона, Анны
Н	**17**	**4**	**Лукаша, Збігнева**	**Сырапусная. Мікалая**
П	18	5	Сымона, Зузанны	Агафіі, Феадосіі
А	19	6	Канрада, Арнольда	Вуколы, Хрысціны
С	20	7	Ляона, Людмілы	Парфена, Лукі
Ч	21	8	Элеаноры, Фелікса	Фёдара, Захарыя
П	22	9	Марты, Малгажаты	Нікіфара, Панкрація
С	23	10	Раманы, Дамяна	Валянціны, Паўла
Н	**24**	**11**	**Мацея, Богуша**	**Усевалада, Дзімітрыя**
П	25	12	Віктара, Цэзара	Аляксея
А	26	13	Міраслава, Аляксандра	Зоі, Святланы
С	27	14	Габрыеля, Анастасіі	Кірылы, Аўксенція
Ч	28	15	Рамана, Макара	Анісіма, Яўсевія
П	29	16	Рамуальда	Памфіла, Парфірыя

1800 гадоў назад

17.3.180 пам. М. Аўрэлій, рымскі імператар, паслядоўнік стаіцызму, аўтар кнігі „Адзін на адзін з сабою“. Філасофія яго блізкая да хрысціянства, хоць сам жорстка праследаваў хрысціян. Нар. 26.4. 121.

505 гадоў назад

6.3.1475 нар. Б. Мікеланджэла, італьянскі скульптар, жывапісец, архітэктар і паэт. Выдатны прадстаўнік Адраджэння. Пам. 18.2.1564.

295 гадоў назад

31.3.1685 нар. І. С. Бах, нямецкі кампазітар. Адкрыў шлях да імклівага развіцця сучаснай гармоніі. Пам. 28.7.1750.

140 гадоў назад

21.3.1840 нар. Ф. Багушэвіч, беларускі паэт, пачынальнік крытычнага рэалізму ў беларускай літаратуры. Пам. 28.4.1900.

135 гадоў назад

27.3.1845 нар. В. К. Рэнтген, нямецкі фізік. Адкрыў (1895) рэнтгенаўскія прамяні. Нобелеўская прэмія 1901. Пам. 10.2.1923.

80 гадоў назад

13.3.1900 нар. Ф. Жаліо-Кюры, французскі фізік, адзін з самых выдатных вучоных 20 ст. Адкрыў з'яву штучнай радыёактыўнасці. Нобелеўская прэмія 1935. Пам. 14.8. 1958.

65 гадоў назад

21.3.1915 пам. Ф. У. Тэйлар, амерыканскі інжынер — вынаходнік, заснавальнік навуковай арганізацыі працы. Запатэнтаваў больш 100 вынаходстваў. Нар. 20.3.1856.

60 гадоў назад

23.3.1920 нар. А. Пысін, беларускі паэт.

55 гадоў назад

22.3.1925 пам. Ю. Мархлеўскі, дзеяч польскага і міжнароднага рабочага руху. У 1920 г. узначальваў Часовы польскі рэвалюцыйны камітэт у Беластоку. Нар. 17.5. 1866.

23.3.1925 нар. В. Швед, папулярны на Беласточчыне беларускі паэт — белавежац.

30.3.1925 пам. Р. Штэйнер, нямецкі філосаф, заснавальнік *антрапасофіі*. Нар. 27.2.1861.

30 гадоў назад

12.3.1950 пам. Г. Ман, нямецкі пісьменнік, аўтар трылогіі „Імперыя“. Нар. 27.3.1871.

15 гадоў назад

18.3.1965 савецкі касманаўт А. Лявонаў, ажыццяўляючы 26-гадзінны палёт у космас на караблі „Усход-2“, упершыню ў свеце выйшаў у касмічную прастору ў спецыяльным скафандры. Аддаліўся ад карабля да 5 м, прабыў у адкрытым космасе 12 мін.

1.3.1943 Абвяшчэнне ідэйна-праграмнай дэкларацыі ППР ♦ 4.3.1956 Выйшаў першы нумар „Нівы“ ♦ 5.3.1896 Нар. К. Крапіва ♦ 9.3.1814 Нар. Т. Шаўчэнка ♦ 14.3.1883 Пам. К. Маркс ♦ 18.3.1871 Пач. Парыжскай камуны ♦ 22.3.1832 Пам. І. В. Гётэ ♦ 27.3.1968 Загінуў Ю. Гагарын ♦ 28.3.1868 Нар. М. Горкі ♦ 28.3.1947 Загінуў К. Сярчэўскі.

САКАВІК

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
С	1	17	Альбіна, Антаніны	Марыянны, Валенція
Н	**2**	**18**	**Галены, Радаслава**	**Фёдара, Ермагена**
П	3	19	Марыны, Кунегунды	Льва, Флавія
А	4	20	Казіміра, Луцыі	Яўгенія, Карніла
С	5	21	Адрыяна, Фрэдэрыка	Агафона, Льва
Ч	6	22	Віктара, Ружы	Цімафея, Еўстафія
П	7	23	Тамаша, Паўла	Філіпа, Фёдара
С	8	24	Міжнародны дзень жанчын	
Н	**9**	**25**	**Францішкі, Кацярыны**	**Іана, Эразма**
П	10	26	Цыпрыяна, Марцэля	Тараса
А	11	27	Канстанціна, Людаслава	Парфіра, Севасціяна
С	12	28	Бернарда, Грыгорыя	Пракопія, Ціта
Ч	13	29	Бажэны, Крысціны	Васілія, Марыны
П	14	1	Ляона, Матыльды	Антаніны, Яўдокіі
С	15	2	Клеменса, Людвікі	Фядота, Арсенія
Н	**16**	**3**	**Гілярa, Ізабелы**	**Яўтропія, Кляоніка**
П	17	4	Гертруды, Збігнева	Паўла, Юльяны, Якава
А	18	5	Эдуарда, Цырыля	Іраіды, Марка
С	19	6	Юзэфа, Багдана	Канстанціна, Аркадзія
Ч	20	7	Еўфеміі, Клаўдзіі	Васілія, Яўгенія
П	21	8	Бенядзікта, Любаміра	Феафілакта, Феадарыта
С	22	9	Кацярыны, Багуслава	40 мучанікаў
Н	**23**	**10**	**Пелагіі, Фелікса**	**Віктара, Леаніда**
П	24	11	Марка, Габрыеля	Сафрона, Георгія
А	25	12	Благавешчанне ПДМ	Сымона, Грыгорыя
С	26	13	Тодара	Нікіфара, Цярэнція
Ч	27	14	Яна, Лідзіі, Эрнеста	Бенядзікта, Расціслава
П	28	15	Анелі, Сыкстуса	Аляксандра, Нікандра
С	29	16	Яўстахія, Віктарына	Серапіёна, Трафіма
Н	**30**	**17**	**Вербніца, Квірыны**	**Вербніца, Макара**
П	31	18	Бальбіны, Карнеліі	Кірылы, Трафіма

460 гадоў назад

6.4.1520 пам. Рафаэль італьянскі жывапісец і архітэктар, аўтар „Сікстінскай мадонны". Нар. у 1483.

230 гадоў назад

1.4.1750 нар. Г. Калонтай, польскі асветнік, грамадскі дзеяч, філосаф, адзін з аўтараў Канстытуцыі 3 мая. Пам. 28.2.1812.

215 гадоў назад

15.4.1765 пам. М. Ламаносаў, рускі вучоны-энцыклапедыст, паэт, заснавальнік рускай літаратурнай мовы. Нар. 19.11.1711.

190 гадоў назад

17.4.1790 пам. В. Франклін, амерыканскі вучоны, палітычны дзеяч і дыпламат. Нар. 17.1.1706.

176 гадоў назад

2.4.1805 нар. Х. К. Андэрсен, дацкі пісьменнік, аўтар сусветна вядомых казак. Пам. 4.8.1875.

160 гадоў назад

27.4.1820 нар. Г. Спенсер, англійскі філосаф, адзін з заснавальнікаў пазітывізму, аўтар „Сістэмы сінтэтычнай філасофіі". Пам. 8.12. 1903.

140 гадоў назад

2.4.1840 нар. Э. Заля, французскі пісьменнік. Выклаў тэорыю натуралізму. Пам. 29.9.1902.

110 гадоў назад

22.4.1870 нар. У. Ленін (Ульянаў), правадыр рускага і міжнароднага рабочага руху, заснавальнік бальшавіцкай партыі, стваральнік савецкай дзяржавы, найвыдатнейшы тэарэтык марксізму 20 ст. Пам. 21.1.1924.

90 гадоў назад

12.4.1890 нар. Я. Нёманскі (Пятровіч), беларускі савецкі пісьменнік. Пам. 30.10.1937.

80 гадоў назад

25.4.1900 нар. В. Паўлі, швейцарскі фізік, лаўрэат Нобелеўскай прэміі (1945). Аказаў уплыў на шматлікія раздзелы сучаснай фізікі. Выказаў гіпотэзу пра існаванне нейтрына. Пам. 15.12.1958.

28.4.1900 пам. Ф. Багушэвіч, беларускі паэт, пачынальнік крытычнага рэалізму ў беларускай літаратуры. Нар. 21.3.1840.

65 гадоў назад

22.4.1915 газавай атакай (хлор) Германія пачала хімічную вайну.

60 гадоў назад

14.4.1920 нар. у Страшаве (Гарадоцкая гміна) А. Карпюк, беларускі савецкі пісьменнік.

15.4.1920 нар. М. Ракітны (Новікаў), беларускі савецкі пісьменнік.

50 гадоў назад

14.4.1930 пам. У. Маякоўскі, рускі савецкі паэт, адзін з пачынальнікаў савецкай літаратуры. Нар. 19.7.1893.

35 гадоў назад

20.4.1945 пам. В. Серашэўскі, польскі пісьменнік. Нар. 21.8.1858.

26.4.1945 загінуў А. Вашкевіч, Герой Савецкага Саюза, генерал, камандзір 5 пяхотнай дывізіі В.П. Нар. у Белавежы 28.8.1901.

25 гадоў назад

18.4.1955 пам. А. Эйнштэйн, нямецкі і амерыканскі фізік-тэарэтык, стваральнік тэорыі адноснасці. Нобелеўская прэмія 1921. Нар. 14.3.1879.

3.4.1849 Пам. Ю. Славацкі ♦ 4.4.1872 Пам. С. Манюшка ♦ 4.4.1945 Вызваленне Венгрыі ♦ 6.4.1483 Нар. Рафаэль ♦ 12.4.1961 Касмічны палёт Ю. Гагарына ♦ 19.4.1943 У варшаўскім гета выбухла паўстанне ♦ 23.4.1616 Пам. У. Шэкспір ♦ 23.4.1886 Нар. З. Бядуля.

КРАСАВІК

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
А	1	19	Гражыны, Тадоры	Дар'і, Інакенція
С	2	20	Францішка, Уладзіслава	Сяргея, Іана
Ч	3	21	Панкраца, Рышарда	Якава, Кірылы
П	4	22	Ісідара, Вацлава	Васілія, Ісакія
С	5	23	Ірэны, Вінцэнта	Нікана, Лідзіі
Н	**6**	**24**	**Вялікдзень**	**Вялікдзень**
П	**7**	**25**	**Вялікдзень**	**Вялікдзень. Благавешч.**
А	8	26	Дзіянісія, Радаслава	*Радаўніца.* Аллы, Ларысы
С	9	27	Маі, Дзімітрыя	Іана Лесвічніка
Ч	10	28	Міхала, Макара	Іларыёна, Сцяпана
П	11	29	Ляона, Філіпа	Марка, Філіпа
С	12	30	Юльюша, Віктара	Кесара, Захара
Н	**13**	**31**	**Пшэмыслава**	**Іпація, Апалонія**
П	14	1	Юстыны, Валяр'яна	Марыі, Геронція
А	15	2	Анастасіі, Вацлава	Ціта, Палікарпа
С	16	3	Бенядзікта, Урбана	Мікіты, Нектарыя
Ч	17	4	Рудольфа, Роберта	Іосіфа, Георгія
П	18	5	Апалонія, Аліцыі	Фядоры, Платона
С	19	6	Адольфа, Тымона	Платаніды, Грыгорыя
Н	**20**	**7**	**Агнешкі, Чэслава**	**Прапалавенне**
П	21	8	Анзельма, Фелікса	Ірадзівона, Руфа
А	22	9	Ляона, Лукаша	Вадзіма
С	23	10	Ежага, Войцеха	Марыі, Іанны
Ч	24	11	Фідэліса, Грыгорыя	Анціпа, Марцыяна
П	25	12	Марка, Яраслава	Васілія, Афанасіі
С	26	13	Мажэны, Марцэліны	Артамона, Крыскента
Н	**14**	**27**	**Зыты, Тэафіля**	**Марціна, Антонія**
П	28	15	Паўла, Валерыі	Мсціслава, Анастасіі
А	29	16	Пятра, Роберта	Ірыны, Ніны, Галіны
С	30	17	Мар'яна, Кацярыны	Сымона, Адрыяна

715 гадоў назад

У маі 1265 нар. А. Дантэ, італьянскі паэт, аўтар „Боскай камедыі". Зрабіў вялікі ўплыў на развіццё еўрапейскай л-ры. Пам. 14.9. 1321.

500 гадоў назад

19.5.1480 пам. Я. Длугаш, польскі гісторык, аўтар „Гісторыі Польшчы" (12 кніг на лац. мове), дзе запісаў падзеі з даўніх часоў да 1480.

340 гадоў назад

30.5.1640 пам. П. Рубенс, фламандскі жывапісец, заснавальнік еўрапейскага гістарычнага жывапісу. Нар. 28.6.1577.

175 гадоў назад

9.5.1805 пам. І. Х. Ф. Шылер, нямецкі паэт і драматург. Нар. 10.11.1759.

140 гадоў назад

7.5.1840 нар. П. Чайкоўскі, рускі кампазітар, адна з вяршынь сусветнага музычнага мастацтва. Пам. 6.11.1893.

27.5.1840 пам. Н. Паганіні, італьянскі скрыпач і кампазітар, адзін з пачынальнікаў рамантычнага муз. мастацтва. Нар. 27.10.1782.

135 гадоў назад

15.5.1845 нар. І. Мечнікаў, рускі біёлаг, адзін з заснавальнікаў параўнальнай паталогіі, эвалюцыйнай эмбрыялогіі і імуналогіі. Нобелеўская прэмія 1908. Пам. 15.7. 1916.

100 гадоў назад

8.5.1880 пам. Г. Флабэр, французскі пісьменнік, аўтар „Пані Бавары" і „Выхаванне пачуццяў". Нар. 12.12.1821.

29.5.1880 нар. О. Шпенглер, нямецкі філосаф, адзін з заснавальнікаў сучаснай філасофіі культуры. Пам. 8.5.1936.

95 гадоў назад

22.5.1885 пам. В. Гюго, французскі пісьменнік, аўтар рамана „Сабор Парыжскай божай мацеры". Нар. 26.2.1802.

85 гадоў назад

11.5.1895 нар. Я. Парандоўскі, польскі пісьменнік, аўтар „Алімпійскага дыска".

80 гадоў назад

27.5.1900 нар. У. Жылка, беларускі савецкі паэт. Пам. 1.3.1933.

75 гадоў назад

24.5.1905 нар. М. Шолахаў, рускі савецкі пісьменнік, аўтар „Ціхага Дона". Нобелеўская прэмія 1965.

70 гадоў назад

18.5.1910 пам. Э. Ажэшка, польская пісьменніца, аўтар рамана „Над Нёманам", аповесцяў „Нізіны", „Дзюрдзі" і „Хам". Нар. 6.6. 1841.

50 гадоў назад

13.5.1930 пам. Ф. Нансен, нарвежскі даследчык Арктыкі. Нобелеўская прэмія міру 1922. Нар. 10.10. 1861.

35 гадоў назад

2.5.1945 савецкія і польскія войскі ўзялі Берлін.

8.5.1945 быў падпісан Акт аб безагаворачнай капітуляцыі германскіх узброеных сіл.

2.5.1519 Пам. Л. да Вінчы ♦ 4.5.1846 Нар. Г. Сянкевіч ♦ 5.5.1818 Нар. К. Маркс ♦ 5.5.1819 Нар. С. Манюшка ♦ 7.5.1833 Нар. І. Брамс ♦ 14.5.1943 Утварэнне ў СССР І Дывізіі імя Т. Касцюшкі ♦ 19.5.1912 Пам. Б. Прус ♦ 20.5.1799 Нар. А. Бальзак ♦ 22.5.1813 Нар. В. Вагнер ♦ 23.5.1842 Нар. М. Канапніцкая ♦ 31.5.1819 Нар. У. Уітмен.

МАЙ

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
Ч	**1**	**18**	**Свята Працы**	**Свята Працы**
П	2	19	Анастаза, Зыгмунта	Іана, Антонія
С	3	20	Марыі, Антаніны	Гаўрыіла, Анастасія
Н	**4**	**21**	**Монікі, Фларыяна**	**Фёдара, Сакрата**
П	5	22	Ірэны, Вальдэмара	Віталія, Клімента
А	6	23	Яна, Юдыты	*Георгія Пабеданосца*
С	7	24	Людмілы, Гізэлі	Фамы, Саввы
Ч	8	25	Віктара, Станіслава	Марка, Сільвестра
П	9	26	Дзень Перамогі	Дзень Перамогі
С	10	27	Ісідара, Антаніны	Сымона, Сцяпана
Н	**11**	**28**	**Францішка, Ігі**	**Віталія, Кірыла**
П	12	29	Даменіка, Панкраца	Арцемія, Фядота
А	13	30	Серваца, Роберта	Якава, Васілія, Даната
С	14	1	Дабяслава, Баніфаца	Тамары, Макара
Ч	15	2	Зофіі, Надзеі	*Вазнясенне Гасподне*
П	16	3	Андрэя, Венчыслава	Цімафея, Феадосія
С	17	4	Славаміра, Пасхаліса	Сільвана, Пелагеі
Н	**18**	**5**	**Фелікса, Аляксандры**	**Ірыны, Адрыяна**
П	19	6	Пятра, Мікалая	Іова, Дзіянісія
А	20	7	Базыля, Бернардзіна	Акакія, Ніла
С	21	8	Віктара, Крыспіна	Іана, Арсенія, Пімена
Ч	22	9	Галены, Юліі	*Мікалая*
П	23	10	Міхала, Івоны	Сымона, Таісіі
С	24	11	Іанны, Зузанны	Мяфодзія, Кірылы
Н	**25**	**12**	**Зялёныя Свёнткі**	**Пяцідзесятніца. Тройца**
П	26	13	Дзень Маці. Філіпа	Дз. Маці. *Святадухаў дз.*
А	27	14	Яна, Юлія	Ісідара, Максіма
С	28	15	Аўгусціна, Яраміра	Пахомія, Ісаі
Ч	29	16	Магдалены, Тэадозіі	Аляксандры, Музы
П	30	17	Фелікса, Фердынанда	Сцяпана, Еўфрасініі
С	31	18	Анелі, Петранелі	Аляксандры, Клаўдзіі

580 гадоў назад

24.6.1400 нар. І. Гутэнберг, нямецкі вынаходнік, стваральнік еўрапейскага спосабу друкарства рухомымі металічнымі літарамі. Пам. 3.2.1468.

450 гадоў назад

6.6.1530 нар. Я. Каханоўскі, выдатны польскі паэт эпохі Адраджэння, аўтар несмяротных „Трэнаў". Пам. 22.8.1584.

170 гадоў назад

8.6.1810 нар. Р. Шуман, нямецкі кампазітар. Адзін з выдатных прадстаўнікоў рамантызму. Пам. 29.7.1856.

165 гадоў назад

16.6.1815 пад Ватэрлоо (Бельгія) французская армія пацярпела паражэнне (з 72 тыс. было забіта 32 тыс. салдат), што з'явілася апошнім знішчальным ударам для напалеонаўскай імперыі.

110 гадоў назад

9.6.1870 пам. Ч. Дзікенс, англійскі пісьменнік, выдатны прадстаўнік англійскага крытычнага рэалізму. Нар. 7.2.1812.

105 гадоў назад

3.6.1875 пам. Ж. Бізэ, французскі кампазітар, аўтар оперы „Кармэн". Нар. 25.10.1838.

6.6.1875 нар. Т. Ман, нямецкі пісьменнік, аўтар „Будэнброкаў", „Чароўнай гары", „Доктара Фаўстуса". Нобелеўская прэмія 1929. Пам. 12.8.1955.

90 гадоў назад

3.6.1890 пам. О. Кольберг, польскі этнограф, фалькларыст, кампазітар. Нар. 22.2.1814.

85 гадоў назад

8.6.1895 нар. І. Дварчанін, беларускі дзеяч, пасол у сейм, намеснік старшыні „Змагання". Пам. 8.12.1937.

80 гадоў назад

14.6.1900 нар. М. Забэйда, беларускі спявак.

24.6.1900 нар. К. Чорны (М. Рамановскі), беларускі савецкі пісьменнік. Пам. 22.11.1944.

28.6.1900 нар. Л. Кручкоўскі, польскі пісьменнік. Пам. 1.8.1962

75 гадоў назад

1.6.1905 нар. Э. Кунавіч, польская пісьменніца, аўтар „Ненасытных сэрцаў".

21.6.1905 нар. Ж. П. Сартр, філосаф і пісьменнік, галоўны прадстаўнік французскага экзістэнцыялізму.

25.6.1905 нар П. Броўка, беларускі савецкі паэт.

55 гадоў назад

24.6.1925 быў заснаваны пасольскі клуб Беларускай сялянска-рабочай грамады. Узначаліў яго Б. Тарашкевіч.

40 гадоў назад

21.6.1940 гітлераўцы расстралялі ў Пальмірах 360 палітычных вязняў.

35 гадоў назад

26 6.1945 быў падпісан у Сан-Францыска Статут ААН.

28.6.1945 створаны Часовы ўрад нацыянальнага адзінства.

30 гадоў назад

25.6.1950 пачалася вайна паміж Паўднёвай і Паўночнай Карэяй. Закончылася 27.7.1953.

6.6.1799 Нар. А. Пушкін ♦ 15.6.1843 Нар. Э. Грыг ♦ 18.6.1936 Пам. М. Горкі ♦ 19.6.1924 Нар. В. Быкаў ♦ 22.6.1941 Напад Германіі на СССР ♦ 23.6.1944 Пачалася Беларуская аперацыя ♦ 24.6.1838 Нар. Я. Матэйка ♦ 27.6.1954 І у свеце атамная электрастанцыя (СССР) ♦ 28.6.1942 Пам. Я. Купала.

Чэрвень

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
Н	**1**	**19**	**Дзень Дзіцяці. Якуба**	**Дзень Дзіцяці. Карніла**
П	2	20	Марыянны, Эразма	Аляксея, Доўманта
А	3	21	Лешка, Клатыльды	Канстанціна, Ялены
С	4	22	Кароля, Францішка	Васіліска, Іана
Ч	**5**	**23**	**Божае Цела**	**Еўфрасініі, Ляонція**
П	6	24	Паўліны, Норберта	Сымона, Сцяпана
С	7	25	Роберта, Вяслава	Іана, Ферапонта
Н	**8**	**26**	**Медарда, Максіма**	**Ялены, Георгія**
П	9	27	Пелагеі, Феліцыяна	Ніла, Фядоры
А	10	28	Багуміла, Малгажаты	Ігнація, Нікіты
С	11	29	Фелікса, Радаміра	Фядосіі
Ч	12	30	Яна, Ануфрыя	Рамана, Якава
П	13	31	Люцыяна, Антона	Ерма, Ермія
С	14	1	Базыля, Валерыя	Валяр'яна, Дзіянісія
Н	**15**	**2**	**Віта, Ялянты**	**Нікіфара**
П	16	3	Аліны, Юстыны	Лук'яна, Паўла
А	17	4	Лаўры, Адольфа	Мітрафана, Засімы
С	18	5	Марка, Эльжбеты	Канстанціна, Ігара
Ч	19	6	Герваза, Пратаза	Фёклы, Сасанны, Валерыі
П	20	7	Богны, Флёрантыны	Фядота, Клаўдзія
С	21	8	Аліцыі, Алёйза	Фёдара, Яфрэма
Н	**22**	**9**	**Паўліна, Флавія**	**Марыі, Марфы**
П	23	10	Ванды, Зенона	Цімафея, Антаніны
А	24	11	*Яна*	Варфаламея, Варнавы
С	25	12	Луцыі, Вільгельма	Ануфрыя, Анны
Ч	26	13	Паўла, Яна	Акуліны, Іана
П	27	14	Марыі, Уладзіслава	Мяфодзія, Мсціслава
С	28	15	Ляона, Ірэнея	Амоса, Грыгорыя
Н	**29**	**16**	**Пятра, Паўла**	**Ціхана, Яўтропія**
П	30	17	Эміліі, Люцыны	Мануіла, Савела

570 гадоў назад

15.7.1410 адбылася Грунвальдская бітва. Разгром Тэўтонскага ордэна аб'яднанымі арміямі Польскага каралеўства і Вялікага княства Літоўскага.

565 гадоў назад

6.7.1415 быў спалены Ян Гус, мысліцель, заснавальнік і ідэолаг ранняй чэшскай Рэфармацыі. Нар. у 1371.

445 гадоў назад

7.7.1535 пам. Т. Мор, англійскі мысліцель, заснавальнік утапійнага сацыялізма. Нар. 7.2.1478.

325 гадоў назад

28.7.1655 пам. С. Сірана дэ Берджэрак, французскі пісьменнік і мысліцель, аўтар фантастычных раманаў. Нар. 6.3.1619.

230 гадоў назад

28.7.1750 пам. І. С. Бах, нямецкі кампазітар. Адкрыў шлях да імклівага развіцця сучаснай гармоніі. Нар. 31.3.1685.

190 гадоў назад

17.7.1790 пам. А. Сміт, англійскі эканаміст, аўтар „Даследавання аб прыродзе і прычынах багацця народаў". Адыграў важную ролю ў распрацоўцы тэорыі працоўнай вартасці. Нар. 15.6.1723.

105 гадоў назад

26.7.1875 нар. К. Юнг, швейцарскі псіхолаг, стваральнік *глыбіннай псіхалогіі*. Пам. 6.6.1961.

100 гадоў назад

20.7.1880 нар. Г. Леўчык (Ляўковіч), беларускі паэт. З 1904 жыў у Варшаве. Пам. у 1944.

90 гадоў назад

29.7.1890 пам. В. ван-Гог, галандскі жывапісец, адзін з пачынальнікаў постімпрэсіянізму. Нар. 30.3. 1853.

80 гадоў назад

15.7.1900 нар. У. Дубоўка, беларускі савецкі паэт. Пам. 20.3.1976

75 гадоў назад

6.7.1905 нар. П. Глебка, беларускі савецкі паэт. Пам. 18.12.1969.

21.7.1905 быў пакараны смерцю С. Акшэя, польскі рэвалюцыянер, варшаўскі рабочы.

60 гадоў назад

14.7.1920 нар. А. Астапенка, беларускі савецкі паэт. Пам. 20.7. 1970.

35 гадоў назад

17.7.—2.8.1945 Канферэнцыя „вялікай тройкі" (Сталін, Трумен, Чэрчыль, потым Этлі) у Патсдаме. Прыняты асновы ўзгодненай палітыкі ў адносінах пасляваеннай Еўропы.

30 гадоў назад

6.7.1950 у Згажэльцу быў падпісан дагавор паміж Польшчай і ГДР аб вызначэнні сталай польска-нямецкай граніцы на Одры і Нысе.

25 гадоў назад

31.7.1955 пачаўся пяты Сусветны фестываль моладзі і студэнтаў у Варшаве. Удзельнічала моладзь з 126 краін.

4.7.1934 Пам. М. Складоўская-Кюры ♦ 7.7.1882 Нар. Я. Купала ♦ 8.7.1709 Палтаўская бітва ♦ 11.7.1921 Перамога народнай рэвалюцыі ў Манголіі ♦ 14.7.1789 Штурм Бастыліі ♦ 15.7.1410 Грунвальдская бітва ♦ 15.7.1876 Нар. Цётка ♦ 15.7.1904 Пам. А. Чэхаў ♦ 19.7.1893 Нар. У. Маякоўскі ♦ 21.7.1944 Утварэнне ПКВН ♦ 27.7.1944 Вызваленне Беластока.

Ліпень

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
А	1	18	Галіны, Мар'яна	Ляонція, Іпація
С	2	19	Марыі, Урбана	Іуды, Пайсія
Ч	3	20	Яцка, Анатоля	Інны, Рыммы
П	4	21	Тодара, Інацэнта	Юльяна, Цярэнція
С	5	22	Караліны, Антонія	Галакціёна, Юльяны
Н	**6**	**23**	**Луцыі, Дамінікі**	**Агрыпіны, Арцемія**
П	7	24	Цырыля, Мяфодзія	*Раждэкаство Іана Хрысц.*
А	8	25	Эльжбеты, Пракопа	Фяўроніі, Леаніды
С	9	26	Зенона, Веранікі	Давіда, Дзіянісія
Ч	10	27	Філіпа, Амеліі	Іанны, Георгія
П	11	28	Ольгі, Пелагеі	Сяргея, Германа
С	12	29	Яна, Гвальберта	*Пятра, Паўла*
Н	**13**	**30**	**Эрнеста, Малгажаты**	**12 апосталаў**
П	14	1	Марцэліна, Банавентура	Кузьмы, Дзямяна
А	15	2	Генрыка, Уладзіміра	Фоція, Ювеналія
С	16	3	Марыі, Еўстахія	Анатолія, Аляксандра
Ч	17	4	Багдана, Аляксея	Андрэя
П	18	5	Каміля, Шымана	Афанасія, Сяргея
С	19	6	Вадзіслава, Вінцэнта	Юльяны, Валянціна
Н	**20**	**7**	**Чэслава, Геранiма**	**Фамы, Евангела**
П	21	8	Андрэя, Даніеля	Пракопа, Феафіла
А	**22**	**9**	**Свята Адраджэння**	**Свята Андраджэння**
С	23	10	Богны, Апалінара	Антона, Апалонія
Ч	24	11	Крысціны, Кінгі	Ольгі, Яўфіміі
П	25	12	Якуба, Кшыштофа	Міхаіла, Арсенія
С	26	13	Анны, Гражыны	Гаўрыіла, Сцяпана
Н	**27**	**14**	**Юліі, Наталіі**	**Юста, Анісіма**
П	28	15	Віктара, Інацэнта	Уладзіміра, Юліты
А	29	16	Олафа, Марты	Аляўціны, Юліі
С	30	17	Юліты, Людмілы	Марыны, Веранікі
Ч	31	18	Ігнація, Любаміра	Емяльяна, Якінфа

595 гадоў назад

14.8.1385 заключана Крэўская унія паміж Вялікім княствам Літоўскім і Польскім каралеўствам.

300 гадоў назад

25.8.1680 пам. Сімяон Полацкі (Самуіл Пятроўскі-Сітняковіч), беларускі грамадскі і царкоўны дзеяч, педагог, пісьменнік і публіцыст. Нар. у 1629.

210 гадоў назад

27.8.1770 нар. Г. В. Ф. Гегель, нямецкі філосаф, прадстаўнік класічнай нямецкай філасофіі, якая была адной з тэарэтычных крыніц марксізма. Пам. 14.11.1831

130 гадоў назад

5.8.1850 нар. Г. Мапасан, французскі пісьменнік. Пам. 6.7.1893.

18.8.1850 пам. А. Бальзак, французскі пісьменнік, выдатны прадстаўнік крытычнага рэалізму, аўтар „Чалавечай камедыі“ (97 раманаў). Нар. 20.5.1799.

120 гадоў назад

30.8.1860 нар. І. Левітан, рускі жывапісец — пейзажыст. Пам. 4.8. 1900.

105 гадоў назад

4.8.1875 пам. Х. К. Андэрсен, дацкі пісьменнік, аўтар сусветна вядомых казак. Нар. 2.4.1805.

80 гадоў назад

15.8.1900 нар. Я. Бжэхва, польскі паэт, сатырык, перакладчык. Пам. 2.7.1966.

25.8.1900 пам. Ф. Ніцшэ, нямецкі філосаф, заснавальнік *філасофіі жыцця*. Усё існае — форма выяўлення „волі да ўлады“ .Свет — „вечны кругаварот“ таго, што ўжо паўтаралася. Нар. 15.10.1844.

70 гадоў назад

19.8.1910 нар. А. Жаўрук (Сінічкін), беларускі савецкі паэт. Загінуў 23.8.1942.

25.8.1910 нар. У. Корбан, беларускі савецкі паэт — байкапісец, сатырык. Пам. 3.11.1971.

65 гадоў назад

7.8.1915 выйшаў апошні нумар „Нашай нівы“. Газета выдавалася з 10.11.1906.

60 гадоў назад

16.8.1920 пам. А. Шахматаў, рускі мовазнавец, аўтар прац у галіне мовазнаўства, літаратуразнаўства, гісторыі ўсходніх славян. Нар. 17.6.1864.

55 гадоў назад

21.8.1925 былі пакараны смерцю У. Гібнер, У. Кнеўскі, Г. Руткоўскі, выдатныя польскія рэвалюцыянеры.

35 гадоў назад

6.8.1945 амерыканцы кідаюць на Хірасіму атамную бомбу (9 жніўня — на Нагасакі).

14.8.1945 капітуліравала Японія.

25 гадоў назад

12.8.1955 пам. Т. Ман, нямецкі пісьменнік, аўтар „Будэнброкаў“, „Чароўнай гары“, „Доктара Фаўстуса“. Нар. 6.6.1875.

20.8.1955 быў створан Інстытут ядзерных даследаванняў у Польшчы.

1.8.1914 Выбух I сусветнай вайны ♦ 1.8.1944 Выбух Варшаўскага паўстання ♦ 5.8.1844 Нар. І. Рэпін ♦ 23.8.1917 Нар. П. Панчанка ♦ 23.8.1944 Вызваленне Румыніі ♦ 26.8.1812 Барадзінская бітва ♦ 29.8.1918 Дэкрэт Савета народных камісараў аб праве польскага народа на незалежнасць.

ЖНІВЕНЬ

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
П	1	19	Пятра, Юстына	Макрыны, Серафіма
С	2	20	Карыны, Густава	*Ільі*
Н	**3**	**21**	**Лідзіі, Аўгусціны**	**Сымона, Іана**
П	4	22	Дамініка, Пратаза	Марыі, Магдаліны
А	5	23	Марыі, Станіславы	Трафіма, Апалінара
С	6	24	Славы, Якуба	Барыса, Глеба
Ч	7	25	Дароты, Каетана	*Ганны,* Алімпіяды
П	8	26	Цыпрыяна, Емяльяна	Ермалая, Параскевы
С	9	27	Рамана, Рамуальда	*Панцеляймона*
Н	**10**	**28**	**Барыса, Філамены**	**Прахора, Юльяна**
П	11	29	Зузанны, Лігіі	Серафімы, Канстанціна
А	12	30	Клары, Леха	Андроніка, Валянціна
С	13	31	Дзіяны, Гіпаліта	Еўдакіма, Юліты
Ч	14	1	Альфрэда, Эўзебія	*Маккавеяў*
П	15	2	*Успенне НМП*	Сцяпана, Васілія
С	16	3	*Роха*	Кузьмы, Антонія
Н	**17**	**4**	**Яцка, Мірона**	**Канстанціна, Яўдокіі**
П	18	5	Ілёны, Браніслава	Яўсігнея, Ноны
А	19	6	Юльяна, Баляслава	*Праабраж. Госп. Спаса*
С	20	7	Бернарда, Сабеслава	Дамеція, Мітрафана
Ч	21	8	Іанны, Францішкі	Грыгорыя, Емяльяна
П	22	9	Цэзара, Тыматэуша	Юльяна, Дзмітрыя
С	23	10	Філіпа, Апалінара	Лаўрэнція, Рамана
Н	**24**	**11**	**Ежага, Бартламея**	**Фёдара, Сасанны**
П	25	12	Луізы, Людвіка	Фоція, Аляксандра
А	26	13	Марыі, Зефірыны	Максіма, Ірынея
С	27	14	Юзэфа, Калясанта	Міхея, Феадосія
Ч	28	15	Аўгусціны, Вышаміра	*Успенне Пр. Багародз.*
П	29	16	Яна, Сабіны	Дзяміда
С	30	17	Ружы, Шчэнснага	Мірона, Паўла
Н	**31**	**18**	**Багдана, Раймунда**	**Емяльяна, Георгія**

600 гадоў назад

8.9.1380 на Куліковым полі (над Донам) рускія войскі пад камандаваннем вялікага князя маскоўскага Дзмітрыя Данскога нанеслі паражэнне Залатой Ардзе. Гэтая бітва была найважнейшым этапам у вызваленні Русі ад мангола-татарскай няволі. Яна паскорыла распад Залатой Арды, узмацніла ролю Масквы ў стварэнні Рускай дзяржавы.

185 гадоў назад

29.9.1795 нар. К. Рылееў, рускі паэт, адзін з кіраўнікоў паўстання дзекабрыстаў. Павешаны ў Петрапаўлаўскай крэпасці 25.7.1826.

155 гадоў назад

16.9.1825 пам. Ф. Карпінскі, польскі паэт, пачынальнік сентыменталізму ў польскай літаратуры. Нар. 4.10.1741.

150 гадоў назад

21.9.1830 пам. Я. Снядэцкі, польскі астраном, матэматык, філосаф. Актыўны член Адукацыйнай камісіі. Нар. 29.8.1756.

125 гадоў назад

11.9.1855 нар. Е. Раманаў, беларускі этнограф і фалькларыст, аўтар „Беларускага зборніка". Пам. 20.1.1922.

120 гадоў назад

29.9.1860 пам. А. Шапенгаўэр, нямецкі філосаф. За абсалютны пачатак усяго існага прызнаваў волю. Нар. 22.2.1788.

115 гадоў назад

11.9.1865 нар. Я. Райніс, латышскі паэт, драматург. Вывучаў беларускую мову. Выступаў у латвійскім сейме ў абарону культурна-асветных інтарэсаў беларусаў у Латвіі. Пам. 12.9.1929.

90 гадоў назад

8.9.1890 нар. у Старасельцах (пад Беластокам) Ф. Ш. Каварскі, польскі жывапісец, аўтар „Пралетарыятчыкаў". Пам. 22.9.1948.

85 гадоў назад

28.9.1895 пам. Л. Пастэр, французскі біёлаг і хімік, заснавальнік мікрабіялогіі. Нар. 27.12.1822.

80 гадоў назад

1.9.1900 нар. С. Баранавых, беларускі савецкі пісьменнік. Пам. 10.11.1942.

75 гадоў назад

7.9.1905 быў пакараны смерцю М. Каспшак, выдатны дзеяч II Пралетарыята і СДКПіЛ.

50 гадоў назад

28.9.1930 нар. В. Дайліда, беларускі савецкі пісьменнік.

29.9.1930 пам. І. Рэпін, рускі жывапісец, аўтар „Бурлакоў на Волзе", „Івана Грознага і сына яго Івана" і інш. Нар. 5.8.1844.

40 гадоў назад

27.9.1940 Германія, Японія і Італія заключылі ў Берліне Пакт трох дзяржаў — ваенна-палітычны агрэсіўны саюз.

20 гадоў назад

3.9.1960 пам. М. Васілёк (Касцевіч), беларускі савецкі паэт. Нар. 14.11.1905.

1.9.1939 Пач. II сусв. вайны ♦ 4.9.1809 Нар. Ю. Славацкі ♦ 6.9.1944 Дэкрэт аб зямельнай рэформе ♦ 9.9.1828 Нар. Л. Талстой ♦ 9.9.1944 Вызваленне Балгарыі ♦ 17.9.1912 Нар. М. Танк ♦ 24.9.1856 Нар. Л. Варынскі ♦ 27.9.1903 Нар. В. Харужая ♦ 28.9.1864 Заснаваны I інтэрнацыянал.

ВЕРАСЕНЬ

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
П	1	19	Ідзія, Браніславы	Андрэя, Фёклы
А	2	20	Сцяпана, Юльяна	Самуіла, Сявіра
С	3	21	Ізабелы, Шымана	Фадзея, Вассы
Ч	4	22	Разаліі, Лільяны	Афанасія, Яўлаліі
П	5	23	Дароты, Ваўжынца	Ірынея, Калініка
С	6	24	Беаты, Яўгенія	Арсенія, Георгія
Н	**7**	**25**	**Рэгіны, Мельхіёра**	**Варфаламея, Ціта**
П	8	26	*Нараджэнне НПМ. Сеўнай*	Адрыяна, Наталіі
А	9	27	Пятра, Сяргея	Пімена, Ліверыя
С	10	28	Лукаша, Мікалая	Майсея, Анны
Ч	11	29	Яцка, Прота	*Усячэнне гл. І. Хр.*
П	12	3	Марыі, Гвідона	Аляксандра, Данііла
С	13	3[illegible]	Яўгеніі, Аўрэлія	Кіпрыяна, Генадзія
Н	**14**	**1**	**Цыпрыяна, Бернарда**	**Сымона, Марфы**
П	15	2	Альбіна, Нікадзіма	Маманта, Іана
А	16	3	Эдзіты, Карнелія	Яўфімія, Васілісы
С	17	4	Юстына, Францішка	Вавіла, Афанасія
Ч	18	5	Ірэны, Юзэфа	Елісаветы, Раісы
П	19	6	Януара, Канстанцыі	Макара, Давіда
С	20	7	Філіпіны, Яўстахія	Сазонта, Анісіфара
Н	**21**	**8**	**Гіпаліта, Матэуша**	**Раждж. Пр. Багародзіцы**
П	22	9	Тамаша, Маўрыца	Якіма, Анны
А	23	10	Тэклі, Батуслава	Клімента, Пятра
С	24	11	Герарда, Тодара	Сяргея, Германа
Ч	25	12	Аўрэліі, Ладзіслава	Юльяна, Фёдара
П	26	13	Юсціны, Цыпрыяна	Карніла, Ляонція
С	27	14	Космы, Дамяна	*Уздзвіжанне Кр. Гасп.*
Н	**28**	**15**	**Марка, Вацлава**	**Мікіты, Сцяпана**
П	29	16	Міхала, Міхаліны	Яўфіміі, Людмілы
А	30	17	Зофіі, Гераніма	Веры, Надзеі, Любові

220 гадоў назад

17.10.1760 нар. А. К. Сен-Сімон, французскі філосаф, адзін з заснавальнікаў утапійнага сацыялізма. Пам. 19.5.1825.

215 гадоў назад

7.10.1765 нар. М. К. Агінскі, польскі кампазітар, аўтар папулярных паланезаў. Асабліва папулярны паланез „Развітанне з Радзімай“. Пам. 18.10.1833.

140 гадоў назад

14.10.1840 нар. Д. Пісараў, рускі публіцыст, літаратурны крытык, філосаф. Пам. 16.7.1868.

125 гадоў назад

27.10.1855 нар. І. Мічурын, савецкі селекцыянер і раслінавод. Стварыў вучэнне пра гібрыдызацыю. Пам. 7.6.1935.

110 гадоў назад

22.10.1870 нар. І. Бунін, рускі пісьменнік. Тонкі псіхолаг і лірык. Лаўрэат Нобелеўскай прэміі (1933). Пам. 8.11.1953.

85 гадоў назад

3.10.1895 нар. С. Ясенін, рускі савецкі паэт, лірык, суаўтар паэтычнага маніфесту імажыністаў. Пам. 28.12.1925.

75 гадоў назад

30.10.1905 нар. А. Бембель, беларускі скульптар, аўтар партрэта М. Гастэла.

70 гадоў назад

8.10.1910 пам. М. Канапніцкая, польская пісьменніца, аўтар эпічнай паэмы „Пан Бальцэр у Бразіліі“. Нар. 23.5.1842.

65 гадоў назад

14.10.1915 нар. У. Краўчанка, беларускі савецкі пісьменнік.

60 гадоў назад

17.10.1920 пам. Дж. Рыд, амерыканскі пісьменнік і публіцыст, аўтар кнігі „10 дзён, якія скаланулі свет“. Пахаваны на Краснай плошчы ў Маскве. Нар. 22.10.1887.

35 гадоў назад

3.10.1945 на І-м Сусветным кангрэсе прафсаюзаў у Парыжы ўзнікла Сусветная федэрацыя прафсаюзаў. Аб'ядноўвае прафцэнтры больш 50 краін. Вышэйшы орган СФП — Сусветны кангрэс прафсаюзаў. Паміж кангрэсамі кіруе Генеральны савет, паміж яго пленумамі — Бюро. Пастаянны прадстаўнічы орган Сакратарыят (у Празе). Выдае часопіс „Сусветны прафсаюзны рух“ (на 10 мовах).

1.10.1949 Абвяшчэнне КНР ♦ 4.10.1957 Запуск І спутніка ♦ 7.10.1949 Абвяшчэнне ГДР ♦ 10.10.1813 Нар. Дж. Вердзі ♦ 12.10.1492 Адкрыццё Амерыкі ♦ 12.10.1943 Бітва пад Леніна ♦ 14.10.1864 Нар. С. Жаромскі ♦ 15.10.1814 Нар. М. Лермантаў ♦ 17.10.1849 Пам. Ф. Шапэн.

КАСТРЫЧНІК

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
С	1	18	Дануты, Рэмігіуша	Соф'і, Ірыны, Арыядны
Ч	2	19	Тэафіля, Дзіянiза	Фёдара, Канстанціна
П	3	20	Тэрэсы, Герарда	Міхаіла, Алега
С	4	21	Разаліі, Францішка	Канрада, Андрэя
Н	5	22	Пляцыда, Апалінара	Іоны, Фокі
П	6	23	Артура, Брунона	Іраіды, Пятра
А	7	24	Марыі, Марка	Фёклы, Уладзіслава
С	8	25	Брыгіды, Пелагеі	Еўфрасініі, Сяргея
Ч	9	26	Людвіка, Дзіянiза	Іана, Яфрэма
П	10	27	Паўліны, Францішка	Марка, Ігнація
С	11	28	Эміля, Альдоны	Вячаслава, Харытона
Н	12	29	Дзень Войска Польскага	Дзень Войска Польскага
П	13	30	Тэафіля, Эдуарда	Грыгорыя, Міхаіла
А	14	1	Дзень Настаўніка	Пакрова Пр. Багародз.
С	15	2	Тэрэсы, Ядвігі	Андрэя, Анны
Ч	16	3	Гаўла, Амбражэя	Дзяніса, Іана
П	17	4	Віктара, Малгажаты	Ерафея, Веранікі
С	18	5	Юльяна, Лукаша	Пятра, Аляксея
Н	19	6	Пятра, Земавіта	Фамы
П	20	7	Ірэны, Клеапатры	Сяргея, Юльяна
А	21	8	Уршулі, Гіляра	Пелагеі, Таісіі
С	22	9	Філіпа, Пшыбыслава	Якава, Андроніка
Ч	23	10	Тодара, Севярына	Яўлампія, Васіяна
П	24	11	Рафала, Марціна	Філіпа, Зінаіды
С	25	12	Інгі, Крыспіна	Кузьмы, Марціна
Н	26	13	Луцыяна, Эварыста	Карпа, Веніяміна
П	27	14	Івоны, Сабіны	Параскевы, Мікалая
А	28	15	Шымана, Тадэуша	Лук'яна, Яўфімія
С	29	16	Эузебіі, Віялеты	Лонгіна
Ч	30	17	Зенобіі, Пшэмыслава	Андрэя, Ляонція
П	31	18	Урбана, Сатурніна	Лукі, Іосіфа

315 гадоў назад

19.11.1665 пам. Н. Пусэн, французскі жывапісец. Пачынальнік і найбуйнейшы прадстаўнік класіцызму. Нар. 15.6.1594.

225 гадоў назад

Каля 6.11.1755 нар. С. Сташыц, польскі філосаф, публіцыст, грамадскі дзеяч. Заклікаў усе славянскія народы да дружбы і адзінства. Пам. 20.1.1826.

160 гадоў назад

28.11.1820 нар. Ф. Энгельс, мысліцель і рэвалюцыянер, стваральнік у садружнасці з К. Марксам вучэння марксізма. Пам. 5.8.1895.

150 гадоў назад

29.11.1830 выбухла Лістападаўскае паўстанне.

145 гадоў назад

30.11.1835 нар. М. Твэн, амерыканскі пісьменнік. Пам. 21.4.1910.

140 гадоў назад

12.11.1840 нар. А. Радэн, французскі скульптар. Пам. 17.11.1917.

135 гадоў назад

3.11.1845 нар. З. Глогер, польскі археолаг, этнограф, гісторык. Пам. у 1910.

125 гадоў назад

26.11.1855 пам. А. Міцкевіч, найвялікшы польскі паэт. Нарадзіўся на Навагрудчыне 24.12.1798.

120 гадоў назад

18.11.1860 нар. І. Падарэўскі, польскі кампазітар, палітычны дзеяч, сусветнай славы піяніст. Юнацтва на Беларусі. Пам. 27.6. 1941.

105 гадоў назад

24.11.1875 нар. К. Дунікоўскі, польскі скульптар. Пам. 26.1.1964.

100 гадоў назад

28.11.1880 нар. А. Блок, рускі паэт, аўтар рамантычнай паэмы „Дванаццаць". Пам. 7.8.1921.

80 гадоў назад

19.11.1900 нар. А. Зэгерс, нямецкая пісьменніца, аўтар рамана-эпапеі „Мёртвыя астаюцца маладымі".

75 гадоў назад

14.11.1905 нар. М. Васілёк (Касцевіч), беларускі савецкі паэт. Пам. 3.9.1960.

16.11.1905 нар. Я. Скрыган, беларускі савецкі пісьменнік.

70 гадоў назад

10.11.1910 нар. З. Астапенка, беларускі савецкі паэт, аўтар паэмы „Эдэм". Загінуў у 1944.

14.11.1910 нар. у Мінску Е. Путрамант, польскі пісьменнік.

20.11.1910 пам. Л. Талстой, рускі пісьменнік, аўтар „Вайны і міру". Зрабіў вялікі ўплыў на сусветную літаратуру. Нар. 9.9.1828.

60 гадоў назад

12.11.1920 нар. А. Макаёнак, беларускі савецкі драматург.

55 гадоў назад

26.11.1925 нар. Ю. Семяняка, беларускі савецкі кампазітар.

50 гадоў назад

2.11.1930 нар. А. Барскі (Баршчэўскі), найбольш прызнаны беларускі паэт у ПНР.

26.11.1930 нар. У. Караткевіч, беларускі савецкі пісьменнік.

30 гадоў назад

2.11.1950 пам. Б. Шоу, англійскі драматург. Нобелеўская прэмія 1925. Нар. 26.7.1856.

3.11.1882 Нар. Я. Колас ♦ 2.11.1909 Нар. М. Лужанін ♦ 7.11.1867 Нар. М. Складоўская-Кюры ♦ 7.11.1917 Кастрычніцкая рэвалюцыя ♦ 10.11.1759 Нар. Ф. Шылер ♦ 13.11.1792 Пам. Дж. Расіні ♦ 19.11.1797 Пам. Ф. Шуберт ♦ 21.11.1694 Нар. Вальтэр ♦ 22.11.1944 Пам. К. Чорны ♦ 29.11.1924 Пам. Дж. Пучыні ♦ 29.11.1944 Вызваленне Албаніі ♦ 30.11.1899 Нар. М. Лынькоў.

Лістапад

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
С	**1**	**19**	**Свята Памершых**	**Клеапатры, Іана**
Н	**2**	**20**	**Багдана, Бажыдара**	**Арцёма**
П	3	21	Сільвіі, Губерта	Іларыёна, Якава
А	4	22	Кароля, Альгерда	*Казанскай іконы Б. М.*
С	5	23	Эльжбеты, Слаўаміра	Якава, Ігнацін
Ч	6	24	Фелікса, Леанарда	Афанасія, Сінкліцікі
П	7	25	*Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя*	
С	8	26	Севярына, Віктарына	*Дзімітрыя, Феафіла*
Н	**9**	**27**	**Урсына, Тодара**	**Нестара, Марка**
П	10	28	Андрэя, Людаміра	Параскевы, Неанілы
А	11	29	Марціна, Бартламея	Анастасіі, Анны
С	12	30	Рэнаты, Вітальда	Марка, Маркіяна
Ч	13	31	Мікалая, Станіслава	Спірыдона, Нікадзіма
П	14	1	Серафіма, Ваўжынца	*Кузьмы, Дзямяна*
С	15	2	Альберта, Леапольда	Афонія
Н	**16**	**3**	**Эдмунда, Гертруды**	**Іосіфа, Георгія**
П	17	4	Саламеі, Грыгорыя	Нікандра, Ермія
А	18	5	Анелі, Рамана	Галакціёна, Грыгорыя
С	19	6	Эльжбеты, Севярыны	Аляксандры, Клаўдзіі
Ч	20	7	Фелікса, Анатолія	Фядота, Антонія
П	21	8	Януша, Конрада	*Міхаіла*
С	22	9	Марка, Цэцыліі	Анісіфара, Аляксандра
Н	**23**	**10**	**Феліцыты, Клеменса**	**Радзівона, Канстанціна**
П	24	11	Яна, Флёры	Віктара, Фёдара
А	25	12	Эразма, Кацярыны	Іана, Ніла
С	26	13	Конрада, Сільвестра	Іана, Нікіфара
Ч	27	14	Валяр'яна, Віргінія	Філіпа
П	28	15	Грыгорыя, Здзіслава	Гурыя, Дзімітрыя
С	29	16	Блажэя, Сатурніна	Мацвея, Сяргея
Н	**30**	**17**	**Андрэя, Маўры**	**Грыгорыя, Нікана**

2045 гадоў назад

8.12.65 да н.э. нар. Гарацый, рымскі паэт, аўтар сатыр і одаў. Пам. 27.11.8. да н.э.

350 гадоў назад

17.12.1630 пам. М. Сматрыцкі, беларускі і ўкраінскі царкоўны і грамадска-палітычны дзеяч, пісьменнік-палеміст. Нар. у 1572.

210 гадоў назад

16.12.1770 нар. А. ван Бетховен, нямецкі кампазітар. Вяршыня творчасці — 9-я сімфонія. Зрабіў велізарны ўплыў на мастацтва 19 ст. Пам. 26.3.1827.

175 гадоў назад

2.12.1805 пад Аўстэрліцам (цяпер г. Слаўкаў, Чэхаславакія) адбылася бітва паміж руска-аўстрыйскай і французскай арміямі. Кааліцыя страціла забітымі і палоннымі 27 тыс. чал., французы — 12 тыс. чал. Гэта была найбольшая перамога Напалеона.

155 гадоў назад

14.12.1825 дзекабрысты, рускія дваранскія рэвалюцыянеры, паднялі паўстанне супраць самадзяржаўя і прыгону.

120 гадоў назад

12.12.1860 нар. Я. Каспровіч, польскі паэт і драматург. Пам. 1 8.1926.

110 гадоў назад

10.12.1870 нар. Ф. Рушчыц, польскі жывапісец. Звязаны з мастацкім жыццём Польшчы, Літвы і Беларусі. Пам. 30.10.1936.

85 гадоў назад

9.12.1895 нар. Д. Ібаруры, дзеяч іспанскага і міжнароднага рабочага руху.

80 гадоў назад

11.12.1900 выйшаў І-шы нумар ленінскай газеты „Искра“.

75 гадоў назад

31.12.1905 нар. Т. Брэза, польскі пісьменнік, аўтар „Бронзавай брамы“. Пам. 19.5.1970.

55 гадоў назад

5.12.1925 пам. Ул. Рэймант, польскі пісьменнік, аўтар „Сялян“. Нобелеўская прэмія 1924. Нар. 7.5. 1867.

50 гадоў назад

10.12.1930 нар. М. Арочка, беларускі савецкі паэт.

35 гадоў назад

4.12.1945 пам. Т. Х. Морган, амерыканскі вучоны ў галіне генетыкі і заалогіі, аўтар храмасомнай тэорыі спадчыннасці. Нобелеўская прэмія 1933. Нар. 25.9.1866.

6.12.1953 Пам. К. І. Галчынскі ♦ 9.12.1891 Нар. М. Багдановіч ♦ 15.12.1948 Заснаванне ПАРП ♦ 17.12.1807 Нар. В. Дунін-Марцінкевіч ♦ 24.12.1798 Нар. А. Міцкевіч ♦ 26.12.1926 Выхад на экран першага бел. мастацкага фільма „Лясная быль“ ♦ 30.12.1922 Утварэнне Саюза ССР.

СНЕЖАНЬ

Дзень	Новы стыль	Стары стыль	Святы, імяніны	
П	1	18	Наталіі, Элігіуша	Платона, Рамана
А	2	19	Бальбіны, Паўліны	Аўдзея, Іларыёна
С	3	20	Францішка, Ксавера	Грыгорыя, Анатолія
Ч	4	21	*Барбары*	*Увядзенне ў храм. Пр. Баг.*
П	5	22	Сабы, Крысціна	Хілімона, Валяр'яна
С	6	23	Мікалая, Эмільяна	*Аляксандра Неўскага*
Н	**7**	**24**	**Амбражэя, Марціна**	**Кацярыны**
П	8	25	Марыі	Клімента, Пятра
А	9	26	Леакадзіі, Вяслава	Інакенція, Якава
С	10	27	Юліі, Данеля	Паладзія, Рамана
Ч	11	28	Дамаза, Вальдэмара	Сцяпана
П	12	29	Адэлайды, Аляксандра	Парамона, Нектарыя
С	13	30	Луцыі, Атыліі	*Андрэя*
Н	**14**	**1**	**Альфрэда, Ісідара**	**Наума, Філарэта**
П	15	2	Цэліны, Вальдэмара	Авакума, Андрэя
А	16	3	Альбіны, Здзіславы	Сафонія, Фёдара
С	17	4	Алімпіі, Лазара	*Варвары*
Ч	18	5	Грацыяна, Багуслава	Саввы, Захарыя
П	19	6	Урбана, Дарыуша	*Мікалая*
С	20	7	Дамініка, Багуміла	Ніла, Антонія
Н	**21**	**8**	**Тамаша, Севярына**	**Патапа, Анфісы**
П	22	9	Зенона, Ганараты	Анны
А	23	10	Вікторыі, Славаміры	Фамы, Антеліны
С	24	11	Адама, Евы	Данііла, Нікана
Ч	**25**	**12**	**Раждждаство Хрыстова**	**Спірыдона, Аляксандра**
П	**26**	**13**	**Шчэпана, Дзіяніза**	**Яўгенія, Аркадзія**
С	27	14	Яна, Максіма	Калініка, Апалонія
Н	**28**	**15**	**Тэафіліі, Цэзара**	**Паўла, Сцяпана**
П	29	16	Тамаша, Дамініка	Агея, Феафаніі
А	30	17	Сабіны, Яўгенія	Данііла, Азарыя
С	31	18	Сільвестра, Меланіі	Севасціяна, Зоі

● 1910 гадоў назад пачаўся будавацца Калізей — найбольшы з рымскіх амфітэатраў. Змяшчаў 50 тыс. гледачоў, акружнасць 527 м, вышыня 48,5 м. Пабудова закончана ў 82 г.

● 740 гадоў назад Русь заваёўваюць татары.

● 670 гадоў назад быў вынайдзены компас.

● 490 гадоў назад нар. Ф. Скарына, беларускі першадрукар, вучоны, асветнік, перакладчык і пісьменнік эпохі Адраджэння.

● 450 гадоў назад нар. С. Будны, беларускі гуманіст, рэфармацыйны дзеяч і асветнік, філосаф, сацыёлаг, філолаг, гісторык.

● 325 гадоў назад напісаны Ц. Камунякам помнік беларускай літаратуры „Ліст да Абуховіча“.

● 320 гадоў назад нар. Д. Дэфо, англійскі пісьменнік, аўтар „Рабінзона Круза“.

● 280 гадоў назад пачалася Паўночная вайна. Вайна кааліцыі: Расіі, Польшчы і Даніі супраць Швецыі. Закончана ў 1721.

● 180 гадоў назад італьянскі фізік А. Вольт будуе першую электрычную дугу (Вольтава дуга).

● 160 гадоў назад французскі фізік і матэматык А. М. Ампер стварыў тэорыю электрадынамікі.

● 140 гадоў назад упершыню ў аперацыях быў прыменены эфір.

● 135 гадоў назад была вынайдзена напальная лямпа.

● 120 гадоў назад французскі механік Э. Ленуар сканструяваў першы практычна прыдатны газавы рухавік унутранага згарання, а нямецкія фізікі Г. Кірхгоф і Р. Бунзен стварылі асновы спектральнага аналізу.

● 115 гадоў назад англійскі фізік Д. К. Максвел стварае тэорыю электрамагнітнага поля.

● 100 гадоў назад быў створаны першы электрычны трамвай Сіменса.

● 95 гадоў назад Л. Пастэр вынайшаў сываратку супраць шаленства, нямецкі канструктар Даймлер прымяняе рухавік унутранага згарання да аўтамабіля, пабудаваны першы браняносец.

● 90 гадоў назад нар. П. Мятла, адзін з стваральнікаў Беларускай сялянска-рабочай грамады.

● 70 гадоў назад выйшаў І-шы зборнік вершаў Я. Коласа „Песні-жальбы“.

● 40 гадоў назад быў створаны Беларускі ансамбль песні і танца пад кіраўніцтвам Р. Шырмы; гітлераўскія акупанты закладаюць на тэрыторыі Польшчы канцэнтрацыйныя лагеры (м.інш. у Асвенціме-Бжэзінцы, Трэблінцы, Майданку, Хэлмне, Бэлжцу, у якіх знішчылі каля 5 млн. людзей); у Варшаве ствараецца Аб'яднанне сяброў СССР, узнікае арганізацыя „Серп і Млот“ і яе збройная сіла Чырвоная міліцыя.